

ŠTIRJE PIONIRJI 42-urnega tedna

»AERO«, »MODA«, TOVARNA CELULOZE IN »KOMET«

S prvim oktobrom stopajo tovarna »Aero« in trgovsko podjetje »Moda« v Celju, tovarna celuloze »Djuro Salaj« v Krškem in »Komet« v Zrečah na pot, ki jo je predvidevala nova ustava. Te štiri gospodarske organizacije so postale pionirji uresničevanja 42-urnega delavnika v našem okraju.

Bilo bi iluzorno v tem trenutku pisati o tem, kako se je skrajšani delovni čas v teh kolektivih obnesel. O tem bomo pisali v prihodnosti. Zaenkrat se oprijetamo enakih zagotovil kot so veljala pred pristojnimi občinskimi skupščinami, ki so za tak ukrep dala svoje pristanke.

»Moda«: IZMENICNO PO TRIJE PROSTI DNEVI V MESECU

Trgovsko podjetje »Moda« je po daljšem opazovanju in analiziranju prišlo do zaključkov, da so dnevi med 6. in 13. ter med 20. in 29. v mesecu v prometu vedno oslabljeni. V takih obdobjih za strežnimi pulni ni treba toliko prodajalcev, pa tudi ne drugje. Ob konicah pa je potrebna polna zasedba. To je eden od pogojev za skrajšanje delovnega časa.

Z ustrezno reorganizacijo odpiralnega časa bodo pridobili nove rezerve. Doslej so bili 7 in pol ure na dan lokali odprti za promet, pol ure je bilo namenjeno pospravljanju. Zdaj bodo imeli trgovine odprte osem ur, pol ure pa bodo spravljali. Tako so si zagotovili obisk v času, ko druge trgovine še niso odprte. To je sicer prednost toliko časa, dokler drugi ne izvršijo sprememb, vendar tudi brez tega kolektiv ostane pri zadostnem prometu.

Imenovana podjetja so s temeljito analizo izpolnjevala vse štiri osnovne pogoje in sicer:

- Da bodo povečali proizvodnjo v svoji delovni organizaciji.
 - Da se zaposlenim osebni dohodek ne bo zmanjšal.
 - Da se hkrati ne bodo zmanjšali skladi in
 - da bo družba od njih sprejemala tudi v bodoče enake dohodke kot doslej.
- Poglejmo zdaj, na kako različne načine nameravajo izpolniti te pogoje v teh delovnih organizacijah, ki so po proizvodnem procesu, prirodi njihove dejavnosti precej različne:

Ob zadnjem obisku v tovarni strojev za usnjarsko industrijo, v Kostroju, smo se pogovarjali tudi s članom kolektiva Mirkom Kopčecem (na sliki). Zanimalo nas je, kaj meni o preselitvi podjetja v novo sodobno proizvodno hallo — to podjetje se je doslej stiskalo v improviziranih prostorih — in kaj bodo s tem pridobili.

Odgovoril je, da veliko. Hkrati pa je dodal, da bodo lahko odločno zastavili tudi problem prehoda na 42 urni teden, oziroma sedemurni delavnik. Zraven je pristavil: »Spričo tega, da se selimo že letos, bomo rešili tudi kopico drugih problemov.

Ob zadnjem obisku v tovarni strojev za usnjarsko industrijo, v Kostroju, smo se pogovarjali tudi s članom kolektiva Mirkom Kopčecem (na sliki). Zanimalo nas je, kaj meni o preselitvi podjetja v novo sodobno proizvodno hallo — to podjetje se je doslej stiskalo v improviziranih prostorih — in kaj bodo s tem pridobili.

Odgovoril je, da veliko. Hkrati pa je dodal, da bodo lahko odločno zastavili tudi problem prehoda na 42 urni teden, oziroma sedemurni delavnik. Zraven je pristavil: »Spričo tega, da se selimo že letos, bomo rešili tudi kopico drugih problemov.

Kolektiv »Aero« je prehod na 42-urni delavnik imel olajšan že zato, ker so že doslej delali v 45-urnem delovnem tednu; Tu so z analizami ugotovili, da lahko vzamejo v zakup povečano storilnost, da lahko korigirajo norme in predvsem izboljšajo tehnološki proizvodni postopek. Uvedli so normativno porabo vseh na proizvodnjo vplivnih činiteljev od časa, porabe materiala, kvalitete dela itd. Vse to jim bo zanesljivo povečalo osebni dohodek čeprav bodo zdaj delali tri ure na teden manj. Tu bodo proizvodnjo odslej sinhronizirali tako, da bodo zaposleni imeli vsak mesec tri proste sobote in sicer tako, da bo v vseh dnevih proizvodnja nemoteno tekla. Kako bo to delovalo, kako se bo odražalo si bo vredno za naše bralce v prihodnosti podrobneje ogledati. Ker pa so si kolektiv in njegove načrte ogledali najodgovornejši ljudje, ki delajo na področju uvajanja 42-urnega tedna

»Celuloza«: POSTOPOMA DO KONCA LETOSNJEGA LETA

V tovarni celuloze »Djuro Salaj« v Videm-Krškem so šli na 42-urni delovni teden v postopnem razvoju. Začeli so z fizično težjimi deli in bodo nadaljevali do konca leta. Vsaka ekonomska enota bo morala zase analizirati razmere in upravičiti osnovne pogoje. Šele ko bodo le-ti dozorili, bodo lahko šli na nov skrajšani delovni čas.

Rezerve, oziroma pogoje za tak prehod iščejo v tem kolektivu najprej v izostrenjanju delovne discipline, ki naj jim navzven 6 do 8 % povečane storilnosti. Boljša organizacija dela naj bi jim dodala še nadaljnih 6 do 8 %. Gibnejše bodo odpravljali tudi proizvodnje vrhunec, izboljšali prodajo in hkrati nabavo surovine.

Velika rezerva za ta kolektiv je tudi nova investicija v vrednosti 5 milijard dinarjev (Rotto II), ki pa je ne mislijo načeti na račun skrajšanega delovnega časa, čeprav jim daje 19 % višjo proizvodnjo.

Tako izgleda nekaj bežno navršnih fragmentov o tem, kako so štiri podjetja v našem okraju v tem mesecu že uresničila, ustavno pobudo za skrajšanje delovnega časa. Takih podjetij bi bilo lahko seveda mnogo več, toda nimajo povsod v vodstvih ljudi z čvrsto voljo in sposobnih, da bi stanje v svojem kolektivu tako temeljito proučili.

Naj navržemo! Ne bo mogoče povsod in takoj preiti na skrajšani delovni čas. Za to morajo dozoreti pogoji. Toda marsikje niso dozorele stvari v glavah odločujočih in za stvar poklicanih ljudi. V takih primerih pa se bodo prej ali slej srečali »na tesnem« s kolektivi, ki ve, da je tudi delo na tem področju ena izmed osnovnih nalog vodilnih tovarišev v kolektivih.



J. Kr.

Statut podjetja in Socialistična zveza

Delovni kolektiv, katerikoli že, ne živi in ne more živeti ločeno od kraja, v katerem je. In prav ob tem se poraja vprašanje vezi med delovnim kolektivom in organizacijo SZDL, ki deluje v kraju. Morda sploh ne bi razpravljali o tem, če ne bi prebirali osnutka statuta, o katerem pravkar razpravljajo rogaški steklarji. Celotno sedmo poglavje so posvetili prav vlogi političnih in drugih družbenih organizacij v delovnem kolektivu. V 172. členu so podčrtali, da družbeno politične organizacije v delovnem kolektivu steklarne »Boris Kidrič« us-

merjajo svoje delo k uresničevanju skupnih ciljev nadaljnje izgradnje in udržitve socialističnih družbenih odnosov, pri čemer delovni kolektiv stalno sodeluje in jim nudi materialne in druge pogoje za uspešno izvajanje skupnih ciljev. Ne bi se spuščali, kakšni so podrobneje ti drugi pogoji, pač pa se ustavljamo v nadaljevanju, kjer pravi, organizacije Zveze sindikatov, Zveze komunistov in Zveze mladine sodelujejo pri izdelavi internih predpisov, ki jih sprejemajo organi upravljanja delovnega kolektiva. V celem poglavju pa ni nikjer omenjena or-

ganizacija SZDL, čeprav morda to niti ni potrebno, toda mladinska in ostale organizacije so navezane na kolektivni člani organizacije SZDL, vendar pa je prav organizacija SZDL najmočnejša organizacija v naši družbi.

Na drugi strani pa je morda delovna praksa doslej v nekaterih delovnih kolektivih taka, da dela organizacije SZDL neposredno v podjetjih ni čutili, ker se to prepleta z delom sindikatov. Menimo pa, če je tako in samo tako, potem to ni pravilno in ni opravičljivo. Prav preko organizacije SZDL, ki naj deluje tudi znotraj podjetja in ne samo na terenu, bi se lahko najbolj prepletale vezi med tovarno in življenjskim okoljem. Problematika delovnega kolektiva ni samo znotraj podjetja, čeprav je proizvodnja in razvoj gospodarske organizacije bistvenega pomena, vendar podjetje ne živi osamljeno, temveč je utrip podjetja čutili v vsakem kraju, kjer močna in uspešna gospodarska organizacija deluje. In prav zaradi tega ni bilo pravilno, vsaj tako menimo, da bi o ostalih družbenih organizacijah zlasti SZDL dobila svoje mesto v statutu, če že govori o vlogi in odnosih do dela družbenih organizacij. Morda bo razprava v steklarhi, ki pravkar teče, pokazala na to pomnjkovitost in opozorila na dopolnitev 173. člena njihovega osnutka. To vprašanje pa ni aktualno samo za steklarje, temveč dostikrat za odnose med podjetji in delom organizacije SZDL sploh.

Občinski sindikalni svet Slov. Konjicah je pred kratkim priredil posvetovanje predsednikov komisij za izdelavo statotov iz delovnih organizacij. Ob tej priložnosti je povabil tudi člana te komisije iz rudnika Velenje tov. Delopsta, ki je navzočim v razumljivih in preprostih besedah obrazložil osnovne dele statuta. Pri tem je obravnaval dva primera in sicer prvega za večje podjetje, drugega pa za manjšo delovno organizacijo oziroma za zavode in ustanove.

V Podčetrtku gradijo znova

Poleti je prav ob zaključku gradnje pogorela perutninska hladilnica in klavnica v Podčetrtku. Kmetijska zadruga je nameravala povečati proizvodnjo perutnine, kar bi prav z novim objektom lahko napravili, toda nezgoda ji je prizadela težak udarec. Zdej so se naglo lotili dela in pospešeno znova gradijo klavnico in hladilnico ter upajo, da bo objekt kljub opustošenju še pred zimno spet urejen. Pravijo, da je vzrok požara bil v električni napeljavi; tokrat bodo morali biti previdnejši!

izdelani kupljeni čevlji. Polna »sprejemnica« strank v tej delavnici potrjuje, da čevljarji imajo, naj bo poletje ali zima, polne roke dela.

Zato se nisem čudila tovarišu poslovođji, ko je v najin pogovor vpletel primerjavo o mnogih večjih prostorih, ki jih je imela pred vojno nekdanja čevljarska delavnica »Adria«. Ta je na sedaj preurejenem Trgu revolucije imela celo svojo pritično hišo.

»Želja nas vseh je, da bi se naše podjetje razširilo tako, da bi nam bilo mogoče izdelovati večje število novih čevljev po naročilu«, je še pristavil, pri tem pa skrbno pregledal pravkar izdelane čevlje, ki jim je naposled s krpico dodal še lep sijaj. Danica

KOVINARJI SO OBVEŠČENI

V tovarni kovanega orodja Zreče pri Slov. Konjicah že več mesecev izdajajo svoje lastno glasilo »KOVINAR«. Člani tega delovnega kolektiva v njem pišejo o številnih konkretnih zadevah kot npr. o delu organov upravljanja, sindikalne organizacije, o gibanju proizvodnje, delitvi dohodka, pa tudi krajši strokovni prispevki najdejo mesto v tem tovarniškem časopisu.

Povečanje osebnih dohodkov

V KONJSKI OBČINI

Podatki o osebnih dohodkih zaposlenih delavcev na območju konjske občine za letošnje prvo polletje kažejo, da se je v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta močno znižalo število tistih, ki prejemajo do 15.000 din osebnih dohodkov na mesec. Teh je bilo lani v prvem polletju 128, letos pa le 45. Zmanjšalo se je tudi število onih s 15 do 20.000 din osebnih dohodkov mesečno, medtem ko je opaziti naraščanje števila zaposlenih delavcev, ki zaslužijo na mesec več kot 25.000 din.

Enak porast je bil zabeležen tudi v negospodarskih dejavnostih. Medtem ko je bilo lani največ takih, ki so mesečno zaslužili med 30 do 40.000 din, pa letošnji podatki povedo, da se je to število pomaknilo v razpon med 40. do 50.000 din.

Podrobnejši pregled kaže, da so osebni dohodki v povprečju porasli v industriji za 12%, v kmetijstvu za okoli 37%, v gradbeništvo pa za okoli 15%. Nižje povprečne osebne dohodke v primerjavi z lanskimi imajo le v opekarni Loče, kjer dosega le okoli 87,5% lanskega letnega. Močan porast pa je zabeležen še v gostinstvu in sicer za 47%, v trgovini za 23% in v obrti za 17% v povprečju. V primerjavi z republiškim povprečjem pa so osebni dohodki na območju konjske občine višji le v kmetijstvu in v gozdarstvu.

Negospodarske dejavnosti prikazujejo v letošnjem prvem polletju povišanje osebnih dohodkov za dobrih 11%. Od povprečja v prvem polletju lanskega leta sta nekoliko nižja le veterinarska postaja in pravosodje.

33 podjetij

Pred kratkim so gospodarstveniki iz celjskega okraja na posebni seji razpravljali o zaskrbljujočem pojavu. Namreč, v celjskem okraju je ob polletju izkazalo izgubo kar 33 gospodarskih organizacij. Ta številka je zares velika in zaskrbljujoča predvsem zaradi tega, ker je v sedanjem obdobju princip rentabilnosti in dobro gospodarjenje življenjska onsova vsake gospodarske organizacije. Naj povemo hkrati, da so te gospodarske organizacije ustvarile poslovne izgube preko 73 milijonov dinarjev in da je predvsem pomembno dejstvo, da sta med temi tudi dve industrijski gospodarski organizaciji. Iz gradbeništva so v seznamu celo štiri, iz gostinstva 16 in iz obrti osem.

Zakaj omenjamo industrijska podjetja z izgubo še posebej? Preprosto iz razloga, ker so s pravilnim gospodarjenjem celo v Zabukovici, kjer so pred leti nenehno poslovali z izgubo, postavili svoje poslovanje na »rentabilni račun«, ker so znali poiskati vse notranje vire, ker so se potrudili in to tudi kljub izredno težavnim pogojem tudi dosegli. V tem letu, ko dobro gospodarjenje še posebej poudarjamo, pa so kar dve industrijski delovni organizaciji iz velenjske občine izkazale izgubo, in sicer kar znatno.

Gostinstvo je tudi prav gotovo poseben problem, ki ga je treba tudi posebno obravnavati. Nekateri se močno ogrevajo za planiranje izgub nekaterih novih večjih gostinskih obratov, drugi so proti temu načelu. Kaže, da bosta okrajna skupščina in okrajna gospodarska zbornica morali ta problem resno proučiti, kajti vsaj v okrajnem merilu morajo obstajati enaki pogoji poslovanja za vse gostinske obrate — znosni pogoji pa tudi za gostinska podjetja, ki iz tega ali onega zunanega vzroka ustvarjajo izgubo.

Prav gotovo pa je poseben problem gradbeništvo. Zanimivo je, da tudi tu obstajajo dve mnenji. Eni trdijo, da izguba v prvem polletju ni nič katastrofalnega, kajti gradbeništvo je panoga sezonskega značaja. Drugi gledajo precej drugače — pravijo namreč, da kljub sezonskemu značaju vendarle vsi gradbinci niso zašli v izgubo (to je z analizami dokazano), da je v celjskem okraju preveč gradbenih podjetij in da so zaradi tega zmogljivosti neizkoriščene. Kaj se dogaja, če zmogljivosti niso do kraja izkoriščene pa vemo — stroški se povečujejo, cene pa dvigajo, da dosežejo potreben finančni efekt. Spričo hude konkurence pa to žal v gradbeništvu ni mogoče. Zaradi tega bo prav gotov tudi tu potrebno poiskati ustrezno rešitev, in sicer predvsem tako, da bi razbremenila občine saniranja kakršnihkoli podjetij s poslovno izgubo.



Njihova želja - ustrezni delovni prostori

Prav gotovo bi delo čevljarjev, zaposlenih v celjski mestni čevljarski delavnici na Trgu Svobode, še bolj zaživele, če bi se zanje našla ustrezna rešitev — večji in ugodnejši delovni prostori. Prostor, v katerem domujejo že dolgo vrsto let, je postal zanje in njihovo delo, ki ga je vedno več, premajhen.

Ko sem pred kratkim, kot stranka, obiskala to delavnico, sem se pozanimala pri poslovodji, kaj meni o tem njihov kolektiv. Pa mi je povedal takole:

»V načrtu smo imeli, da bomo dobili prostor, kjer si bomo lahko po svoje uredili prostore, tako, da bodo ustrezali našem delu. Takrat bi nabavili tudi več novih strojev, zaposlili bi lahko več ljudi, kar bi nam omogočilo, da bi pričeli z »ekspresnim« delom. V tem primeru strankam ne bi bilo treba čakati na manjša popravila več dni in prav gotovo bi to sprejele z zadovoljstvom. Ta pridobitev bi bila v korist tudi občini, saj bi se z večjo proizvodnjo naših uslug povečali tudi prispevki, ki jih odvajamo. Sicer pa nimamo nikakršnega upanja več, da nam bo to uspelo, saj se nam je doslej še vse, za kar smo zaprosili, izmuznilo iz rok. Včasih imam celo občutek, da ne pomenimo nič, da smo celo nepotrebni...«

Tako hudo pa menda res ne bo. Kdo pa ne potrebuje čevljarske pomoči, kadar popustijo še tako lepo